

БҮРЯД УНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БҮРЯДАЙ ОБКОМОЙ,
БҮРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Тогтоомнай 1921 оной
19-дүгээр сарын 21-нээ гарана

№ 219 (15542)

1980 оной сентябрийн 21, воскресени

Сэн 2 мүнгэн.

„Салют-6“ — „Союз-37“ — „Союз-38“ гэжэ замбуулиной комплекс дээрэ уласхоорондын экипаж хүдэлмэрилнэ

ТАСС-ай мэдээсэл

Онгосын командир Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт Юрий Романенко, космонавт-шэнжэлгшэ, Кубын Республикын эрхэтэн Арнальдо Тамайо Мендес гэжэдээ бүридэгшэ уласхоорондын экипаж жолоодогон «Союз-38» гэжэ замбуулиной онгосо «Салют-6» — «Союз-37» гэжэ замбуулиной комплекстэй 1980 оной сентябрийн 19-дэ Москвагай сагаар 23 час 49 минутад залгалдаа.

Залгалдаһанай ба залгалдалын үзэлэй тухай орохогүй байһыне шалгаһанай хүүлээр космонавтууд Романенко ба Тамайо Мендес «Салют-6» станци хуудар оробо. «Салют-6» — «Союз-37» — «Союз-38» гэжэ на ула шэнжэлгэ хэдэг комплекс дээрэ уласхоорондын экипаж дахинаа хүдэлмэрилнэ. Совет космонавтууд нүхэд Попов, Рюмин, Романенко, Кубын Республикын эрхэтэн Тамайо Мендес гэжэд социалис оронуудай эрдэм наукин ба арэдэй ажлын аша тухада дэлхэй шадагхи замбуулиной хүдэлмэрилнэ хэжэ хэлбэ.

Уласхоорондын экипаж «Интеркосмос» програматай зохицуулан бэлдүүлэгдэжэ байгаа долоодохи жолоодогото нийдэлгын үедэ Советскэ Союзай ба Кубын Республикын мэргэжэлтэдэй тодорхойлон харалһан шэнжэлгэнүүд болон туршалга-нүүдэ дүүргэхэ юм. Долоон үдэрэй туршад байгалиин чөөсэ баялгууд ба орон тойронхине шэнжэлгэ зорилгоор космонавтууд дэлхэй нуруу адалган хараха, фото-зурагуудынь буулгаха, замбуулинда материал үйлдэбэрлэхэ, медико-биологическа шэнжэлгэнүүдэ хабаатай туршалгануудыне хэжэ болно. «Салют-6» станци дээрэ урда тээхи уласхоорондын экипажнуудай эхилһэн туршалгануудыне шэнэ экипаж үргэлжэлүүлхэ.

Наука шэнжэлгэ хэдэг замбуулиной комплексын онгон түрээрлэгнүүд жэншэдгүй хайнаар хүдэлнэ.

Космонавтууд нүхэд Поповой, Рюминэй, Романенкын ба Тамайо Мендесэй бэнь хайн ябана.

Замбуулинда научна шэнжэлгэнүүдые хэдэг „Салют-6“ — „Союз-37“ — „Союз-38“ гэжэ комплексын уласхоорондын экипажда — космонавтууд Попов, Рюмин, Романенко болон Гамайо Мендестэ

Хүндэтэ нүхэдүүд
Уласхоорондын шэнэ, совет-кубын экипажнаа бүрдэһэн замбуулиной научна станци дээрэхэ хүдэлмэрийн эхилһэнгэй дашарамдуулан, таананды үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди.

Таанадта, Советскэ Союзай ба Кубын Республикын космонавтуудта үгтэһэн даалгаринууд «Интеркосмос» программын ёһоор, амгалан тайбан зорилгоор социалис хани нэгдэлтэ оронуудай зүгтөө замбуулиной дайдыне шэнжэлгэ ба ашагалаа хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ байха.

Замбуулинда таанадай бүтэһэн хүдэлмэрийн үрэ дүндүү эрдэм болон техникыне хүгжөөхэ хэрэгтэ сэхэ хубита болохо, СССР ба Кубада, бүхь аха дүү социалис оронуудта арадай ажахын зорилгоонуудыне шиндхэлгэдэ туһа хүргэхэ байха. Энэ хадаа «Салют-6» гэжэ замбуулиной лабораторидо турбан жөлэй турша соо уласхоорондын экипажнуудай амжалтатайгаар бэлдүүлгэ байгаа хамтын хэдэн шэнжэлгэнүүдэй бодото үрөнэ болоно.

Хүндэтэ нүхэдүүд, таанадай ниндэлгэ совет-кубын хани барисаа бэхжүүлгэ хэрэгтэ оруулагдаһан шэнэ хубита болоһон. Энэтай далайнууд ба океанууд дээрүү Советскэ Союзай, революционн Кубын арадуудай тайбанананалаа нагадэлгын хүүргэ болоно. Совет хүнүүд, кубынхид бата хани барисаатай байһанаа, хани холбооной ба пролетарска интернационализмын агуухэ хүсыне мүнөө бүри гүнзэгүүгээр мэдэрнэ.

Советскэ Союз ба дэлхэйни бумбарсэгэй баруун хубиди түрүүшын социалис гүрэн — Куба аха дүү бүхь социалис оронуудтай хамта амгалан байдал хамгаалхын, шахардуу байдалай нуларалгыне туйлаха ба гүнзэгүүрүүдхын тула асары сэхэ оролдого, хүсэдэлгэ гаргана, бүхь арадуудай бэс даһан байдалыне батадхан мандуулхын түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ.

Социалис оронуудай уласхоорондын экипажнуудай алдартуури заншалуудыне таанад үргэлжэлүүлхэ, таанадта олгогдон үндэр этнэгэл нийтабарине нэрэтэй солотойгоор харюулаха байха гээд эгтэһэнбди.

Ниндэлгынгээ программыне амжалтатайгаар дүүргэхтэй, түрэл Газар дэлхэйдэ амгалан мэндэ бусахытэй, хүндэтэ нүхэдүүд — Попов, Рюмин, Романенко, Тамайо Мендес, таанадта хүсэһэнбди.

Л. БРЕЖНЕВ. Ф. КАРСТО РУС.

«Союз-38» гэжэ замбуулиной онгосын уласхоорондын экипаж командир, СССР-эй летчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой полковник Ю. В. Романенко (зүүн гарһаа), космонавт-шэнжэлгшэ, Кубын республикын эрхэтэн подполковник Арнальдо Тамайо Мендес ниндэлгэдэ бэлдэхэ үедэ.

ТАСС-ай фото.



ЗАЛГАЛДАХА БЭЛЭДХЭЛ ХЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮВ, сентябрийн 19. (ТАСС). Уласхоорондын экипажнаа жолоодог «Союз-38» гэжэ замбуулиной онгосо Москвагай сагаар 13 час багта Газарые арба дахин тойроо.

Космонавтууд Юрий Романенко, Арнальдо Тамайо Мендес онгосын онгон түхээрлэгнүүдыне хинаха түсөөбэ бэлдүүлгэ үргэлжэлһэн. «Салют-6» — «Союз-37» гэжэ замбуулиной комплекстэй ойртолохо түрүүшын маневр хэһэн байна.

Ниндэлгын замай зүг шэглэлые шалгаһанай хүүлээр «Союз-38» онгосын замбуулиндаһан параметрүүд ниндэ байгаа:

— Газарай нурууһаа холодолгын саада захань — 320 километр;
— Газарай нурууһаа холодолгын наада захань — 278 километр;
— Дэлхэис тойрон ниндэлгын саг — 90.2 минута;
— замайн ноолжэлгэ — 51.6 градус болоно.

Замбуулинда научна шэнжэлгэнүүдыне хэдэг «Салют-6» — «Союз-37» гэжэ комплексыне жолоодон ниндэлгшэ Леонид Попов ба Валерий Рюмин «Союз-38» онгосотой залгалдаха бэлдэхэл хэнэ.

Жолоодогдон дабшагына замбуулиной аппаратууд программын ёһоор хүдэлнэ. Космонавтууд нүхэд Поповой, Рюминэй, Романенко болон Тамайо Мендесэй бэнь хайн ябана.

Социалис интернационализмын гайхамшаг гэршэ жэшээ

ГАВАНА. (ТАСС). «Социалис Кубын эрхэтэн замбуулинда» гэршэ мэдээсэл хэдэг минутын турша соо Сүлөөтэ арада тараба. Уласхоорондын экипаж — космонавтууд Юрий Романенко, Арнальдо Тамайо Мендесэй жолоодон «Союз-38» гэжэ замбуулиной онгосын СССР-һээ дэгдээлдэлэн тухай ТАСС-ай ба Пренса Латина агентствын мэдээсэлүүдэ кубынхид аманга дараа байха шагһана.

Хэдэн миллион кубынхид «Союз-38» онгосын ниндэлгэ Вайкоунураа хэмээл одоор дамжуулан национальна телевизидеэр хараа. Уласхоорондын экипажнай ниндэлгэдэ бэлдэхэл тухай, замбуулиной онгосын ниндэлгэдэхын урда тээ космонавтуудай үнбэрлэһэн пресс-конференци тухай Звездный хотон репортажнууд хэдэн ча-

сай турша соо телевидеидеэр дамжуулагдаба. Тэршэлэн Ниндэлгэ залан хүтэлдэг түбөө сэхэ дамжууланууд мүн лэ хараргана байна.

«Интеркосмос» программээр замбуулиндаһан ниндэлгэдэ өөрингөө алдартууруунай — коммунистын, социализм байгуулгын үе сагыне дэлхэйн бумбарсэгэй баруун хубиди нөөһэн ороной эрхэтэн хабардаһан байһыне Кубын ба Совет ороной хоорондын бата хани барисаатай, үрэ түгэе харилсаа холбооной шэнэ гэршэ мүн гэжэ Кубын аналшад сэгэһэн. Кубын Компартийн ЦК-гай Политбюрогой гэршүн, Кубын Республикын Революционн Зэбсэгтэ Хүсүнүүдэй министр Рауль Кастрин эндэ тунхагалагдаһан мэдүүлгэ дотор Лениней агуухэ Эхэ орондо, КПСС-тэ, Советскэ правительствата, Советүүдэй оро-

ной арада мөн зүрхэнэй баяр баясхангай мэдэрэл элнрхэйлэгдэнэ. «Союз-38» онгосын ниндэлгэдэ Кубын летчик, подполковник А. Тамайо Мендесэй хабардалгыне социалис интернационализмын эли тодо гэршэ жэшээ мүн гэжэ тэрэ нэрлэбэ.

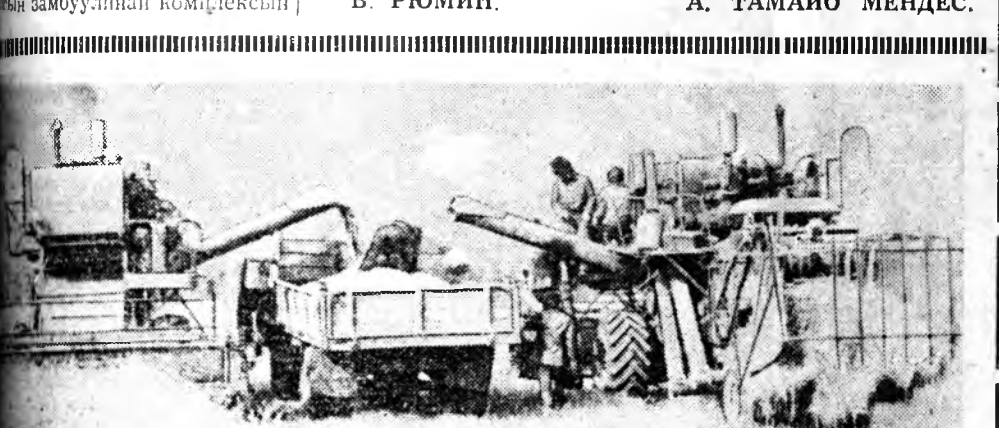
ГАВАНА. (ТАСС). Ноугай ба гададын журналистнуудта зориулагдаһан замбуулиной пресс-центр Гаванадаһан Конгрессүүдэй ордон дотор худалмэрилгэ эхилэе. Уласхоорондын долоодохи экипажнай ниндэлгын бүхь үедэ эндэ тухай болгостенинүүд гаргагдаха, Кубын эрдэмтэдэй — ороной Наука-уудай академийн ба «Интеркосмос» программээр худалмэрилгэдэ институттай туслаһангай хабардалгай пресс-конференциинүүд үнгэргэгдэдэг байха.

Советскэ Союзай Коммунист партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Леонид Ильич БРЕЖНЕВТЭ, Кубын Коммунист партиин Центральна Комитедэй Нэгдэхэ секретарь, Кубын Республикын Гүрэнэй Соведай ба Министрүүдэй Соведай Түрүүлэгшэ нүхэр Фидель Кастро РУСТА

Хүндэтэ нүхэд Леонид Ильич Брежнев ба Фидель Кастро Рус, программаар түсбэлдэгшэн научна-техникэ болон медико-биологическа шэнжэлгэнүүдэ ба туршалгануудаа совет-кубын уласхоорондын экипаж бэлдүүлгэ эхилбэ гээд «Салют-6» — «Союз-37» — «Союз-38» гэжэ эрдэм-шэнжэлгын замбуулиной онгосо дээрэ танда элнхэнбди.

Советскэ Союзай Коммунист партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Леонид Ильич БРЕЖНЕВТЭ, Кубын Коммунист партиин Центральна Комитедэй Нэгдэхэ секретарь, Кубын Республикын Гүрэнэй Соведай ба Министрүүдэй Соведай Түрүүлэгшэ нүхэр Фидель Кастро РУСТА

Хүндэтэ Леонид Ильич ба Фидель Кастро Рус
Зүрхэ сэдхэхтэй амаршалгата ба байн байхан оролто түсбэлдэгшэн научна-техникэ болон медико-биологическа шэнжэлгэнүүдэ ба туршалгануудаа совет-кубын уласхоорондын экипаж бэлдүүлгэ эхилбэ гээд «Салют-6» — «Союз-37» — «Союз-38» гэжэ эрдэм-шэнжэлгын замбуулиной онгосо дээрэ танда элнхэнбди.



Хүндэтэ районий Ленинэй комиссариат колхозой тарнаа хэдэн жэлэй туршад жолоото ургамалнуудай тогтортой байн ургаса хуряан хэжэ байдаг. Мүнөөшье жэл-ажахын полинууд дээрэ үшэ тарьян ургуулаха, намарай наран дорой талын халханда долоо. Жэшээхэдэ, эндэхэ үдүтүн огдөлгын тарьян орооно гэжэ хайн гэжэ багсаажалагданхай. Тийнхэнэ шудуутынхид ургаса

Мүнөөдөр — Ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

НАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зориулагдаһан байрарь суглаан сентябрийн 19-дэ Москвада, «Октябрь» гэжэ кино ба концертын зал дотор болобо.

Ой модоной ажахын талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. И. Воробьев элнхэл хэсэ. СССР-эй арадай ажахын ой модоной халбаринуудта гурба миллион үдүтэй хүн хүдэлмэрилнэ. Орон доторхи туйлай эхэ дайдые ой модон эзэлдэг. Энэтайн ургасдаа туһалдаг, полине халуун халханаа хамгаалаг, модо бол-босоруулгын ба целлюлозно-саарһанай промышленностьда хэрэгтэдэхэ барагданагүй эхэ түгшэй эдэй ноёсэ хадагалаа байдаг юм гэжэ элнхэлгшэ тэмдэглэбэ.

СССР-эй Министрүүдэй Соведай Түрүүлэгшын орлогчонор М. А. Лесечко, З. И. Нурьев болон бусад тушаалтад үйлдэбэрлэһэн үүсхэлшэд, социалис мурысөөнэй түрүүшүү суглаанда байлсаа.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ элнхэлгшэ амаршалгын бичгэһе суглаашад сэхэ урматтай баяртайгаар баталан абаба.

(ТАСС). Москва.

ТАСС ШЭНЭ НОНИН

ЯПОН АЙЛШАДТАЙ ХӨӨРЭЛДЭВЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэршүндэ кандидат РСФСР-эй Министрүүдэй Соведай Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев хани барисаатай совет бүлгэмүүдэй союзай урйалаар СССР-тэ эрээд байһан, Японой политическэ ба олонитын мэдээжэ ажал абуулагша, Дуриадын амгалан тайбан, аюулгүй байдал баталдагтаа таараха гэжэ тухайлаһан япон-совет хани барисаатай бүлгэмтэй президент М.

ХҮДӨӨГЭЙ ЗАХИЛНУУДАТА — ҮДЭР БҮРИИН АНХАРАЛ

Москва. (ТАСС-эй корр.). Хүдөө ажахыне материално-техникэскэ талаархи хангалуулаһан оперативна лгабайт засэди сентябрийн 18-да Москвада болобо. Ургаса хурйалтын техникыне запас частынууд болон уел-нуудаар хангалда тохёолдоон дутуу дундануудыне усдахса асуудалнууд тэрэн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэе.

Орон дотор ургаса хурйалта хүндэ хүшэр сагай уларилда үнбэрлэе байна гэжэ засэди дээрэ тэмдэглэгдэе. Полинүүд дээрэ техникэ хэжэр эбдэрнэ, элнэ. Эгээл ниндэлгэ деталнуудыне бүтээн гаргагд аворудууд жэгдэ хайнаар, эршэмтэйгээр хүдөлхэ зэргэтэй.

Гэбшье Трактор болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын министрствын зарим предприятинуудт запас частынуудаар хангалдаааа, хурйалтын онгон техникыне запас частынуудаар мнэсье хангахынь зохио министрствынүүд болон албан зургаанай хүтэлмэрилэгшэдтэ дурадагхада.

СОЦИАЛИС ЁНОЙ ШЭНЭДХЭЛГЭ ТУХАЙ

«В. И. Ленин хүдөө ажахыне социалис ёһоор шэнэ хубилгаха тухай» гэршэн суглуулбарн хэблэгдэн гараа. Хүдөө ажахыне социалис ёһоор шэнэ хубилгаха асуудлаар вождин бүхь гол заабаринууд энэ ном дотор орон-хой, В. И. Ленинэй зохёолуудһаа агаһан зарим заабаринууд дурдагдана, тэрэний зарим зохёолууд сүм үгтэнэ. Энэ суглуулбарне Политиздат бэлдэһэн байна. (ТАСС).



ЗАСАГАН ДЭЭДҮЙН ЗУРГААНДА

ТҮЛИШӨӨР ГҮЙСЭД ХАНГАХА

Буряад АССР-ийн Министрүүдийн Совет республикн арай аажмы ба ард зонины 1980—1981 онуудад намар-үбэлэй ханада тулишөөр, электрын элшү хуеер ба дулаагаар хангаха тухай асуудал хаража үзэбэ.

Буряад АССР-эй олохон министриванууд болон албан захиргаанууд, арай депутатудай хороо гүйдэхэ комитетууд түлээ бэлдэхэ ба зөөх, электрын элшү хуе ба дулаан уурал хэрэглэхэ хинан шалгаха талаар даабарина дүүр-ини гүйдэ Совет тэмдэглэ. 1980 оной түрүшүн шад жэл соо «Буритстрой-материалы» нэгэдэл 663 мянган киловатт-час электрын элшү хуе, 234 мянган тонно (условно) түлээ хэмлэ гадур гаргашалан бай- ба. Тинхэдэ «Бурмаспром» нэгэдэл 1706 мянган кило- ватт-час электрын элшү хуе, 59 мянган тонно (условно) түлээ, «Буркооп- союз» — 222,9 мян- ган киловатт-час, «Ско- пром» — 410,2 мянган

сельхозтехника» түлээ бэлдэхэ тусбөө 8 мянган километрээр, Ажалуу- дайгай хэрэглэмэй хангал- дай министриво — 2,3 мянган километрээр, Ой мо- доной аажмын министриво — 0,6 мянган километрээр дүүрэгүй. Мүн республик- нын Түлишын промышленно- стин министривын пред- приятиунуудашы түлээ бэлдэхэг удаарна. Эндэ жэл соо 115 мянган километр гэхэ ТУ, али бүхн хэрэгтэй түлээгэй 3,6 процент бэлдэхэдэбэ.

Буряад АССР-эй Түлишын промышленно- стин министриво Түлээ тухай Дабаан-орхоной нүүр- ханай уурхай хангалтагуй- геер ашаглана.

Зарим министриванууд, захиргаанууд болон райгай- саркимоуд өөрн мэдэлэй котельнүүдтэ түлээгэй орондо нүүрнэ хэрэглэдэг болохо тухай Буряад АССР-эй Министрүүдэй Со- ведын тогтоолы дүргэнэ- гүй. Тинн худөөгэй райо-

нуудта 600 мянга гаран кубометр түлээ жэл бүри котельнүүдтэ галдагдажа бай- наар.

Эдэ бүхн дутагдануудыг хараада абажа, республи- кынгаа арай аажмы 1980 — 1981 онуудай намар-үбэлэй ханада бэлдэхэ ашаг- лан, СССР-эй Министрүү- дэй Советэй 1980 оной майн 26-най, РСФСР-эй Мини- стрүүдэй Советэй 1980 оной июнин 30-най тогтоолнуудыг дүүргэн, түлишын — энергетическэ нөөсөнүүдыг гаргашалтыг бага болгож, алмалтын хэмжээг дээш- лүүлхы орондо, Буряад АССР-эй Министрүүдэй Со- вет тухай тогтоол гарга. Түлээ бэлдэхэ, зөөх талаар жэлэй хиннэ гаргашалан дутагдануудыг усагда- ха, мүн республикнгаа арай аажмы болон арад зо- ной хэрэглэмжы гүйсэд хангаха талаар тодорхой хэм- жээг абахаар Буряад АССР-эй министриванууд, албан зургаанууд болон горо- дууд, районуудай арай депутатудай Советүүдэй гүйсэд- хэмэ комитетууд энэ тогтоо- лыг уялгагдаба.

ТАБАН ХҮРГАНДААЛ АДЛЯАР МЭДЭДЭГ БАА...

ТҮРЭЛ буряад хэлээ өбөрүй Байгал далайнгаа баянгууд уналда гүнзэгүүдг мэдэдэг, ойлгодог наа, ямар байн лан бэ!

Буряад хэлэн, түрэн дайда тухайгаа Буряад АССР-эн арайдаи поэт Нико- лай Гармаевич Дамдинов урай хураа шүлэгээр хэлэ- нэн байна шуу:

Түрэл хэлэн Түрэн дайда хоёрдо Хаанаш яба, мартахагүйш Энэ хэлэн дээр Энэ нэрлэлши өөрөө Энэ дайдаар ниссэгэн хуулооро гүйгөөш.

Буряад хэлэмнай үнэхөөрөөшөө угаа байн даа. Энэ- нийн Константин Миханло- вич Черемисовон «Буряад ород словары» гаршолы. Энэ словарыг соо шөөе мин- га мингаад үгэнүүд, холбоо үгүүлүүд ороодүй гэжэ автор өөрөө тодорхойлоно байна. Ород хүн аад, манай буряад хэлдэ үнэхөөрөө Байгал далайд гүнзэгүй геер мэдэх гэжэнь эхэл хандан, наһан соогоо тон эхэ худэлмэри хэлэнь харуул- нал даа.

Тинхэдэ заримдаа «И по- буритски не понимаю» гээд харуусаариха буряад залуушууд ушардаг.

Най намтай нимэ ушар тохөөлдөө юм. Нүхэрэйдэ саанайа нууцадман, та- заанайа нэгэ таингадгүй залуухан ород хууын ороко эрөөб гэжэ. Гэрэмийн эзэн тэрэ нүхэрөө мангай зэргэ- лүүдэд хуулаба. Үгэ хэлэ- хэдэ, минни урдаһаа мийд гээд, хууын унаи ордидаар дуугархархоб даа. Хайгуу- дамни нууһан нүхэрин соһон айдаа лан. Юундэ гэхэдэ, хууын тухай өөрынгөө хэлэн дээрэ хоёр-гурбан хадхуу үгэ хэлээрхинэн байгаа ха юм.

Эрхүүгэй областин Бал- шар нотогата «Гансахан бу- рыад» гэжэ ара нэртэй бо- лоһон, Москвитин Петр гэжэ ород хүн ажалуудан- нын Буряад басага наһага абанхай, өөрынгөө эхэтэй, хадан буряад эжытээ, на- гантайа һайн байдаг лан. Петр Москвитин сэргэй ал- ба хэжэ байхадаа, гэртээ

Түрэл буряад хэлээ өбөрүй Байгал далайнгаа баянгууд уналда гүнзэгүүд мэдэдэг, ойлгодог наа, ямар байн лан бэ!

Буряад хэлэн, түрэн дайда тухайгаа Буряад АССР-эн арайдаи поэт Нико- лай Гармаевич Дамдинов урай хураа шүлэгээр хэлэ- нэн байна шуу:

Түрэл хэлэн Түрэн дайда хоёрдо Хаанаш яба, мартахагүйш Энэ хэлэн дээр Энэ нэрлэлши өөрөө Энэ дайдаар ниссэгэн хуулооро гүйгөөш.

Буряад хэлэмнай үнэхөөрөөшөө угаа байн даа. Энэ- нийн Константин Миханло- вич Черемисовон «Буряад ород словары» гаршолы. Энэ словарыг соо шөөе мин- га мингаад үгэнүүд, холбоо үгүүлүүд ороодүй гэжэ автор өөрөө тодорхойлоно байна. Ород хүн аад, манай буряад хэлдэ үнэхөөрөө Байгал далайд гүнзэгүй геер мэдэх гэжэнь эхэл хандан, наһан соогоо тон эхэ худэлмэри хэлэнь харуул- нал даа.

Тинхэдэ заримдаа «И по- буритски не понимаю» гээд харуусаариха буряад залуушууд ушардаг.

Най намтай нимэ ушар тохөөлдөө юм. Нүхэрэйдэ саанайа нууцадман, та- заанайа нэгэ таингадгүй залуухан ород хууын ороко эрөөб гэжэ. Гэрэмийн эзэн тэрэ нүхэрөө мангай зэргэ- лүүдэд хуулаба. Үгэ хэлэ- хэдэ, минни урдаһаа мийд гээд, хууын унаи ордидаар дуугархархоб даа. Хайгуу- дамни нууһан нүхэрин соһон айдаа лан. Юундэ гэхэдэ, хууын тухай өөрынгөө хэлэн дээрэ хоёр-гурбан хадхуу үгэ хэлээрхинэн байгаа ха юм.

Эрхүүгэй областин Бал- шар нотогата «Гансахан бу- рыад» гэжэ ара нэртэй бо- лоһон, Москвитин Петр гэжэ ород хүн ажалуудан- нын Буряад басага наһага абанхай, өөрынгөө эхэтэй, хадан буряад эжытээ, на- гантайа һайн байдаг лан. Петр Москвитин сэргэй ал- ба хэжэ байхадаа, гэртээ

Тэдэнбээ гадна, арайда театрнууд имгалтэ респу- бликннай худэе нотогатау да бэшэ, харин хоёр ороку соо- нин олоор чэгдэнхэй. Жэ- шээлхэдэ, Эрхүүгэй областин Ойын районной минни түрэн Балшар нотогата арайда театр үннэй худэл- нэ. Тэрэ театры Буряад АССР-эй соёлой габыата Худэлэрлэлгэ Ардаар Ар- тур худэлэрлэн, Театрайн- гаа хаа хаангүй сууда гар- ланда Ажалтай Улаан Тугай ордонор шагнагдан байна.

Үндэһэн соёлойнай, ли- тературын хүжэлтэдэ түр- рэли хэлэн туһай эхэ уд- ха шаартай гэжэ шөөе да- хин тэмдэглэ. Буряад хэлэ- бээ шудалалта Үзгэлэлхөө эхилдэг.

Бишье, минни олон нү- хэдшье, буряад Үзгэлэлхөө эхилдэг, үндэһэн хэлээ шу- далан байнаби. Тэжэ ма- най институт дүргэхэдэ, Үзгэлэлнэй хаалта хэзүүдэй. Үе наһаараа буряад хэлэ

заһан, хэдэн арбаад жэлдэ худэе дүргүлхэн директо- рээр худэһэн баһа, манай мэдээлжэ ноот Коток Номто- евич Номтоев Социаль- Аналад Героин үндэр нэр- зэргэдэ хүртөө ха юм!

Минни аһахада, эзэн түрүн өөрынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ үзэг талжа, үшлэһа үшлэһа дүрвэдэ саашада бэри һайнаар ну- раха аргатай болохо.

Гэй гэтэр, буряад номууд гэй үсөөн. Ишөөлбэл, мүнөө Х. Намсарвай, Ж. Ту- муновай, Апилоон Шада- ев номуудыг олохон ху- шээр.

Эдэ мэтын бэрхшээл ха- даа нуруулида түрэлхи хэлэ, литература заахада наад болодог.

Буряад номой хэлтэ дээр гаралан номууд худэеөөр тон үсөөнөөр та- раагдана.

Худөөгэй библиотеканууд- тэ баһа ордун хэлэн дээрэ хэлбэлгэлхэн номууд үсөөн. Тинмэлэе классика гадур уншахаар программа соо нэрлэгдэн номуудыг үхи- бэдэ олоногүй шуу!

Манай районной түб — Хагтай ходоомнай номой магаһин бин юм. Тэрэн соо буряад уран зоһолоһон номууд үсөөн байдаг. Хаг- тэе тойроод буряад нота- гууд олоно: Эхэ түга, Сүбэг- тэ, Харыастай, Мээрөөш, Хагтайн-Адаг гэжэ мэтэ. Тинмэлээ даб дээрэ эдэ тос- хонихид гэртэ өөрн би- блиотекэ бүридүүлхэ һаһаа наа, һананайдаа хүрэхэ ар- гагүй ха юм.

Д. Д. Ошоровой статья бин эхэ анхаран уншаа һэм. Статья соо хэлэгдэнхэй бу- ртаданууд манашыг хүр- туулида бин. Манай дутагда- бэ габал, манай хургуулида бэлдэлэй класс анхан нэгэ- дэһэн юм. Юунэй тула нэгэ- дэһэн байгаа? Энэ бэлдэхэ- лэй класса олоо, ондоо яһанай худүүд сентилэрин нэгэнбээ эхилдэг, иһөн һа- ра хүртээр программа шу- далдаг. Тэжэ нэгэдэхэ класс- та ороходо, барандаа ород класса оруулагданал.

Мүнөө жэлдэ буряад хэ- лээ зургаадахи, долоодохи, наймадахин классууднай үзэ- дэ бодхоохы хоридог. ООН-ой тогтоолууд болон уласхоорондын хэлсэнүүдыг хазагайруулааар эдэнэр бай- гуулагдаа.

Набуус шадархи Самарин гүбээнүд дээрэ оршодог Аллон Морех лиригэй нимэ сэсөөнүдэй нэгэн болоно. Хадхууртай шабэн түмэр хоёргоор хүрээлэгдэн гэр- нүүд соо 2000 гаран хүн ажалуудаг. Эдэнэр булдааа сониос сурталда шүтэдэг хүнүүд юм. Гарта автамаг барихаа бэшэ, ондоо юмэ хэжэ шаддаггүй.

Тинхэдэ бэри томо тос- хонүүд бин. Тобилоон хэлэ- бэл, Бэрэонор хадаа горо- дон тухэлтэй Кириат Арба гэжэ һуурида олон дахар шулуун гэрнүүд баригдан- хэй. Израилин худэе ажа- хын министр Шароний тү- сөөбэй ёһоор, Норданай ба- руун бээдэ 150 мянган ев- реи-колотин һууржаха байна. Шэнэ тосхонүүдыг үртэхэй, Израилин статисти- кын тои баа болгодоһон мэдэнүүдэй ёһоор, арба мян- га шахуу хүн нүжэ эрээд байна.

Хэлэлгэн экспедици, са- захалдаг, бариха халга гэжэ мэтэ «заһишта» хэмжээнүү- дыг бүлмитагаршад хэрэгтэ- даг. Израилин засагаарид- дай гутамшаг муухай аша- нуудта эсэргүү студентүүд- ин жагсаалда хавадан Вилфемскэ университетэй студентка Габри Дасма Израиль солдайн һомоһо һаа наһа бараа. Негев эхлэн сүд түб соо оршодог «Нафта» түрмэдэ Али Мухаммед Джа- бари Бассам Мухаммед Каль- ва хоёр тамалуулаа, дором- жолуулар һаа бараа. Израилин орусд түрмэнүүдтэ политическэ хэрэгээр хаг- даад байһан хэлдэйн зон «Нафта» түрмэнхидтэй һа- лалла нэгдэнхэй байһанай тэмдэг болгон. олон үдэр соо хоһоор байһа. Нордан- байн баруун бэсүн хүн зон бүгдэ нитын завстохо соносохо, тэдэнинэ дэмжээ бэзэн.

Израилинхидэй элдэб гу- тамшаг аашууд болон хагату хэмжээнүүд палестин зоной зоригые мохоогогүй гээд Израил мурэнэй баруун бэс- нээ, Израилин бүлмитага- шадан ээмдэлхэн бусад га- зарһаа оролон мэдээнүүд гаршалан. Тэдэнэр хуулида эрхынбээ түлээ аюулдаг тэрэмэлээ илалтада хүргөөр бүрин шийдэнхэй.

Г. МАРУНИН, ТАСС-ай корр. Амман.

Соёлшод—хүдөөгэй ажалшадта

ДОБЫН СТАНДА ХҮХЮУТЭЙ

Хориноо Шэтэ ошонон хар- гы дээрэ Үдэ мурэнэй тохой- до Булам нотог оршодог. Энэ Анагай совхозой механиза- торнууд малшад ажыуудаг, ажалладаг. Мүнөө тарга ха- дагга, үбшэ, зеленко хурял- га, намарй паар халалга гэхэ мэтэ шухала худэлмэри- нүүд эзгэ абуулагдана. Эр- шэмтэй «ажалай нимэ халуун хаһада ажалшадые соёлой та- лаар хангахэ гэхэ баһал зай- лашагүй шухала хэрэг болоно. Эндэ худөөгэй клубы дааг- шаар. Ханда Шираловна Ши- рапова худэлдэг. Урдэнэ эхин хургуулине энэ эрхилжэ, һууһар ажаллажа байһана, бүгдэн хэдэн жэлдэ соёлой хү- дэлмэрине нотогата шадама- раар эмхидхэн абуулдаг бо- лонхой юм. Тэрэнэй хүтэлбэ- ри доро «Ургаша» гэжэн агитбригада республикн кон- курсдо түрүү хургуулине нэ- гэнтэ бэшэ эзэллэн юм. Тэрэ эдэбхитэй, бэрхэ соёлошодой нэгэн болонхой.

Мүнөө совхоздоо туһалхая эрэнэн худэе ажахын техни- кумэй студентнэрээ, нотогай залуушууһаа уран һайханай коллективыг эмхидхэжэ, поле- вой станда концерт табижа, Буламэй ажалшадые, механи- заторнуудыг, малшадые ба- суулба.

Концертын номерто шог зу- гаатй дуунууд, дуу андал- даанууд ороно.

Худэе ажахын техникумэй багша Валентина Черенова Бадмеевтай хүтэлбэри доро студентнууд Зоя Дамбаева, Борис Конхушын, Оля Бар- некова, Ургы Сагалуева, Ири- на Махутова, Света Чимитдор- жиева гэхэдэ ороһонхой тог дээрэ эрхилхэн худэлхэе гэднэ, наада табилгада абыс- тайгаар, сог залитайгаар ха- баадалсана.

Совхозой түрүү комбайнер, «Олимпиде-80-най» пүтөөкоор шагнагдан Дагбадоржо Цы- биктэ, 1979 оной дүнгөөр ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэгэр, үнэтэ бэлгээр шагнагдан эрхм механизатор Зоригто Аюровта зориулжа, «Инаг

дурага галнаарай, районной үннэй эрхм һаалишадай нэгэн Аграфена Содномовтай хүндэдэ «Талын бүргэдэ» гэжэн дуунуудыг эдэнэр гүйсэхөө.

Арайда дуунуудыг гүйсэхэдэ бэрхэ, хамхинаа һайхан хоолойтой дашан, нотогай басаган Нина Дамбаева болон бусад сугларгагшад эхэтэ урмашуула.

Гадна 12-дохи СПТУ-гай хургагшад баян болон гитара дээрэ ород, буряад дуунуу- дыг айлганууды гүйсэхэдэ.

Таряашды эрхм ажалла- ра партины XXVI съезд үг- тэхэны уран һайханай наада- ной артистууд уралаб.

«Манай совхозой экономи- ко болон соёлой нигээд үнгрэ- гдэхэ үдэртэ бэлдэхэ, уран һайханайгээ наадын коллек- тивэй ажал эдэбхиүүлхэдэ, —гээд, Ханда Ширалова хөө- нэ.

Ж. БАДМАЕВ, худэе бэлшэв. Хори.

«Яруунадамнай ямар байна?» гэгэн статьяе зүбшэн хэлсэнэбди

ТАБАН ХҮРГАНДААЛ АДЛЯАР МЭДЭДЭГ БАА...

Түрэл буряад хэлээ өбөрүй Байгал далайнгаа баянгууд уналда гүнзэгүүд мэдэдэг, ойлгодог наа, ямар байн лан бэ!

Буряад хэлэн, түрэн дайда тухайгаа Буряад АССР-эн арайдаи поэт Нико- лай Гармаевич Дамдинов урай хураа шүлэгээр хэлэ- нэн байна шуу:

Түрэл хэлэн Түрэн дайда хоёрдо Хаанаш яба, мартахагүйш Энэ хэлэн дээр Энэ нэрлэлши өөрөө Энэ дайдаар ниссэгэн хуулооро гүйгөөш.

Буряад хэлэмнай үнэхөөрөөшөө угаа байн даа. Энэ- нийн Константин Миханло- вич Черемисовон «Буряад ород словары» гаршолы. Энэ словарыг соо шөөе мин- га мингаад үгэнүүд, холбоо үгүүлүүд ороодүй гэжэ автор өөрөө тодорхойлоно байна. Ород хүн аад, манай буряад хэлдэ үнэхөөрөө Байгал далайд гүнзэгүй геер мэдэх гэжэнь эхэл хандан, наһан соогоо тон эхэ худэлмэри хэлэнь харуул- нал даа.

Тинхэдэ заримдаа «И по- буритски не понимаю» гээд харуусаариха буряад залуушууд ушардаг.

Най намтай нимэ ушар тохөөлдөө юм. Нүхэрэйдэ саанайа нууцадман, та- заанайа нэгэ таингадгүй залуухан ород хууын ороко эрөөб гэжэ. Гэрэмийн эзэн тэрэ нүхэрөө мангай зэргэ- лүүдэд хуулаба. Үгэ хэлэ- хэдэ, минни урдаһаа мийд гээд, хууын унаи ордидаар дуугархархоб даа. Хайгуу- дамни нууһан нүхэрин соһон айдаа лан. Юундэ гэхэдэ, хууын тухай өөрынгөө хэлэн дээрэ хоёр-гурбан хадхуу үгэ хэлээрхинэн байгаа ха юм.

Эрхүүгэй областин Бал- шар нотогата «Гансахан бу- рыад» гэжэ ара нэртэй бо- лоһон, Москвитин Петр гэжэ ород хүн ажалуудан- нын Буряад басага наһага абанхай, өөрынгөө эхэтэй, хадан буряад эжытээ, на- гантайа һайн байдаг лан. Петр Москвитин сэргэй ал- ба хэжэ байхадаа, гэртээ

Тэдэнбээ гадна, арайда театрнууд имгалтэ респу- бликннай худэе нотогатау да бэшэ, харин хоёр ороку соо- нин олоор чэгдэнхэй. Жэ- шээлхэдэ, Эрхүүгэй областин Ойын районной минни түрэн Балшар нотогата арайда театр үннэй худэл- нэ. Тэрэ театры Буряад АССР-эй соёлой габыата Худэлэрлэлгэ Ардаар Ар- тур худэлэрлэн, Театрайн- гаа хаа хаангүй сууда гар- ланда Ажалтай Улаан Тугай ордонор шагнагдан байна.

Үндэһэн соёлойнай, ли- тературын хүжэлтэдэ түр- рэли хэлэн туһай эхэ уд- ха шаартай гэжэ шөөе да- хин тэмдэглэ. Буряад хэлэ- бээ шудалалта Үзгэлэлхөө эхилдэг.

Бишье, минни олон нү- хэдшье, буряад Үзгэлэлхөө эхилдэг, үндэһэн хэлээ шу- далан байнаби. Тэжэ ма- най институт дүргэхэдэ, Үзгэлэлнэй хаалта хэзүүдэй. Үе наһаараа буряад хэлэ

заһан, хэдэн арбаад жэлдэ худэе дүргүлхэн директо- рээр худэһэн баһа, манай мэдээлжэ ноот Коток Номто- евич Номтоев Социаль- Аналад Героин үндэр нэр- зэргэдэ хүртөө ха юм!

Минни аһахада, эзэн түрүн өөрынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ үзэг талжа, үшлэһа үшлэһа дүрвэдэ саашада бэри һайнаар ну- раха аргатай болохо.

Гэй гэтэр, буряад номууд гэй үсөөн. Ишөөлбэл, мүнөө Х. Намсарвай, Ж. Ту- муновай, Апилоон Шада- ев номуудыг олохон ху- шээр.

Эдэ мэтын бэрхшээл ха- даа нуруулида түрэлхи хэлэ, литература заахада наад болодог.

Буряад номой хэлтэ дээр гаралан номууд худэеөөр тон үсөөнөөр та- раагдана.

Худөөгэй библиотеканууд- тэ баһа ордун хэлэн дээрэ хэлбэлгэлхэн номууд үсөөн. Тинмэлэе классика гадур уншахаар программа соо нэрлэгдэн номуудыг үхи- бэдэ олоногүй шуу!

Манай районной түб — Хагтай ходоомнай номой магаһин бин юм. Тэрэн соо буряад уран зоһолоһон номууд үсөөн байдаг. Хаг- тэе тойроод буряад нота- гууд олоно: Эхэ түга, Сүбэг- тэ, Харыастай, Мээрөөш, Хагтайн-Адаг гэжэ мэтэ. Тинмэлээ даб дээрэ эдэ тос- хонихид гэртэ өөрн би- блиотекэ бүридүүлхэ һаһаа наа, һананайдаа хүрэхэ ар- гагүй ха юм.

Д. Д. Ошоровой статья бин эхэ анхаран уншаа һэм. Статья соо хэлэгдэнхэй бу- ртаданууд манашыг хүр- туулида бин. Манай дутагда- бэ габал, манай хургуулида бэлдэлэй класс анхан нэгэ- дэһэн юм. Юунэй тула нэгэ- дэһэн байгаа? Энэ бэлдэхэ- лэй класса олоо, ондоо яһанай худүүд сентилэрин нэгэнбээ эхилдэг, иһөн һа- ра хүртээр программа шу- далдаг. Тэжэ нэгэдэхэ класс- та ороходо, барандаа ород класса оруулагданал.

Мүнөө жэлдэ буряад хэ- лээ зургаадахи, долоодохи, наймадахин классууднай үзэ- дэ бодхоохы хоридог. ООН-ой тогтоолууд болон уласхоорондын хэлсэнүүдыг хазагайруулааар эдэнэр бай- гуулагдаа.

Набуус шадархи Самарин гүбээнүд дээрэ оршодог Аллон Морех лиригэй нимэ сэсөөнүдэй нэгэн болоно. Хадхууртай шабэн түмэр хоёргоор хүрээлэгдэн гэр- нүүд соо 2000 гаран хүн ажалуудаг. Эдэнэр булдааа сониос сурталда шүтэдэг хүнүүд юм. Гарта автамаг барихаа бэшэ, ондоо юмэ хэжэ шаддаггүй.

Тинхэдэ бэри томо тос- хонүүд бин. Тобилоон хэлэ- бэл, Бэрэонор хадаа горо- дон тухэлтэй Кириат Арба гэжэ һуурида олон дахар шулуун гэрнүүд баригдан- хэй. Израилин худэе ажа- хын министр Шароний тү- сөөбэй ёһоор, Норданай ба- руун бээдэ 150 мянган ев- реи-колотин һууржаха байна. Шэнэ тосхонүүдыг үртэхэй, Израилин статисти- кын тои баа болгодоһон мэдэнүүдэй ёһоор, арба мян- га шахуу хүн нүжэ эрээд байна.

Хэлэлгэн экспедици, са- захалдаг, бариха халга гэжэ мэтэ «заһишта» хэмжээнүү- дыг бүлмитагаршад хэрэгтэ- даг. Израилин засагаарид- дай гутамшаг муухай аша- нуудта эсэргүү студентүүд- ин жагсаалда хавадан Вилфемскэ университетэй студентка Габри Дасма Израиль солдайн һомоһо һаа наһа бараа. Негев эхлэн сүд түб соо оршодог «Нафта» түрмэдэ Али Мухаммед Джа- бари Бассам Мухаммед Каль- ва хоёр тамалуулаа, дором- жолуулар һаа бараа. Израилин орусд түрмэнүүдтэ политическэ хэрэгээр хаг- даад байһан хэлдэйн зон «Нафта» түрмэнхидтэй һа- лалла нэгдэнхэй байһанай тэмдэг болгон. олон үдэр соо хоһоор байһа. Нордан- байн баруун бэсүн хүн зон бүгдэ нитын завстохо соносохо, тэдэнинэ дэмжээ бэзэн.

Израилинхидэй элдэб гу- тамшаг аашууд болон хагату хэмжээнүүд палестин зоной зоригые мохоогогүй гээд Израил мурэнэй баруун бэс- нээ, Израилин бүлмитага- шадан ээмдэлхэн бусад га- зарһаа оролон мэдээнүүд гаршалан. Тэдэнэр хуулида эрхынбээ түлээ аюулдаг тэрэмэлээ илалтада хүргөөр бүрин шийдэнхэй.

Г. МАРУНИН, ТАСС-ай корр. Амман.

ТАСС • АПН • ХИЛЫН СААНАГАА

РЕВОЛЮЦИОННО ШЭНЭДХЭЛГЫН ХЭРЭГ БЭХИЖҮҮЛХЭ

МАНАГУА. Национальна сүлөөрэлгын сандинс фронт- нын (СФНО) гурбадахи на- циональна конкуренци энэ долоо, Никарагуадахи ре- волюционн шэнэдхэлгын хэрэг бэхижүүлэхэ асуудал зүбшэн хэлсэдэ тараба. СФНО-гой нотогатой комитетуудын, революцип хамгаала Санди- нс комитетуудын, профсоюз- на, эхэнэрүүдэй ба залуу- шуудай эмхитүүдэй түлээ- лүшад, эбэстэтэ хүсэнүүдэй, гүрэнэй эмхи зургаануудай, индустриудэй бүлгэмүүдэй делегатууд конференциин хү- дэлмэрид хаваадаа.

Арайда революциар та- бигданал революционны шиндэхэгдэ национальна сүлөөрэлгын сандинс фронт- нын гол үүрэг дүүргэдэг бай- хыс конференцидэ хабаадаг- шад нэгэ һаналтайгаар бата- дан абаһан резолюци дото- роо лабан элэрхэйлэб.

Сандинс Ассамблейе — онсо шухала шиндэхэбэри- нүүдыг гаргалгандэ национа- льна хуэлбэридэ туһалха үргэдэхэдэмэл зүбшэлэлгын зургаанине эмхидхэн байгуу- ла тухай тогтоол конференцие баталан абаа. Энэнь СФНО- гой программа болон устав зоһохо ба баталха, тэрэнэй революционн стратегие, гадаадын политикые, эконо- мическа политикые, олоний- тын дунда аюулагдаха хү- дэлмэрини, политическэ

Саяанһаа Витим хүрэтэр

ОЙ МОДОН, УРГАМАЛАЙ ХАНИНАР

Байгалийн баялд арьбадхаха харгэт эдиршүүд эхэ хубитаа оруулдаг гэсэн. Үүнээс болгон, республиканы зарим хургуулинуудай дэргэдэх лэсничествүүдье аажма харья. Тийхэдэ хургуули бүхэни түлөөлэгшэд онсо шөглтэйгээр, тухай үгсөөй ёһоор хэдэлмэрэ абууна гэжэ ойгонобди.

Шэнэ - Хэжэнгын дунда хургуулин лэсничествын хүтэлбэрилэгшэд үхибүүдэй саашадаа ойн ажлын хүлээнзэригшэдэй мэргэжэл шалхдаг туһалдаг юм. Түхэнэй районий Хэрэнэй «Галхан» гэгээн лэсничествын гэгшүүд 270 гаран гектар газар дээрхи ой модо харуулаха, акашин үрэй төлгөлд соогоо тариха харуулаха. Нитомингоо улаангир эдэб аргаар тариха ургуулаха.

Кабанский районий Вьдрийн дунда хургуулинхид үрэй-жэм-сэ модо, һөөгүүдид 4 гектар хуулаха. Нийл үр дүгүүдье туйлаа. Тэдэн үр 1380 гектар газартай ой модо харуулаха. Илангаа анхармаар худалдмариш гэжэ, н-гэ газарта ургадаг харьяагуудые нүгэ тээ абаашаа хуулаха талаар һонирхолтой туршалга хэргэжэ эхилэнхэй.

Хорин. Улаан-Удын районий Дээдэ-Тайсын, Гильбарын эднэгшэд лэсничествүүдэй түлөөлэгшэд онсохорюулагдамагт ойн ажлын ажал хүдэлмэртэй танилсадаг. Эндэ сар ургалтэй ой модоной аша туһахай хөөрөлдөөндө үгэргэгдэжэ байдаг юм.

А. ЖАРКАЯ,
эдэр натуралистуудай
станциин методист.



ШАДАБАРЯА ШАЛГАЛСАБА

«Гэгээ — басаганай гоёлто» гэгээн үгын уда бага ээр гэ хуушарбаше, эхээрэй ноурайнга түлэ хэлбэридэ тааруугаар үгэсэ захага гэжэ хуулгагүй, бүтэнэй эрмэлзэл болонхой. Инаг нүхэрэйгөө модонд харын ошоникон хайшааһан эршүүд үүнэйм үнэ яадад мун ло анхралда хандуулагшүү. Олондо мэдээ нилээд олон дуунууд оол алтан шөгөл, хилэн хара, хүрин улаан үгэйтэй басагадэй сээр говые гаихан магтаһан үгүүд бии бэшэ аай!

Юундэ нимэ, оролто үгэ бэшэнбши гэгээд, эрдэм, техникын дэжэлтэн үгэсэ хүнзонмай үгэн, залуу гэлтэйг хубсаһа хунартаа, үгэ зүһэндэ бичи эхэ эрлэтэйгээр ханддаг болсо гэжэ ажагламаар бшуу. Баримта болгон һүүлэй жэлүүдтэй заншлта болонхой модон үгэснүүдье, өгдөлшөөд, эхэгшэдэй, космологүүдэй, парикмахернуудай конкурсуудые дурдалтай. Бури һаа Улаан-Удын парикмахерскануудай эрчим түлөөлэгшэд, мун космологууд сугларжа, мэрэгжэлээ элир.

да түрүшынхэ хабадалсахаар шийдэн залуу басагад Неля Колышева, Света Гермаева болон бусад нилээд лэһайн бэлдэлтэйгээр эрэнхэй, һайндэрэй ба үдэр бүрин (эхэнэрүүдэй), спортивна бачкассическа түхэлэй (эршүүдэй) прическонуудые хэжэ, эгээл дээдэ сэгнэлтэдэ — 30 балла хүртөө һаа, түрүүшын һууринуудые эзлэх гэжэ сонсохгодо. Парикмахернуудай 45 минутын туршдаа хүдэлжэ байхада, харгэт мүнөөнэй моодон шэглэл тухай һонирхолтой мэдээлэлүүдые шагнала. Үнээс хубсаһа хунартаа тааруугаар аажма хураха гэжэ тон шухала. Мун ноурута, урал амандаа, нидха һорь моһоһоо шэрэ будаг хэргэлхэдэ, прическингоо түхэл янзые заатгүй харада абаха

шатада бүтэнэй нэгэн һанамжаар 1 дэх һуури эзэлбэ. Конкурсын хоёрдох шатада эр хүнэй үгэ заһадаг мастер — «Сибирячка» гэгээн парикмахерскын салоной хүдэл мэрлэгшэ Людмила, Афанасьева түрүү һуури эзэлжэ, «Мэргэжэлээр эрчимлэгшэ» гэгээн нэрэ ээргэдэ хүртэбэ.

Косметологуудай конкурсодо хабадалсаһан Людмила Петунова, Наталья Херина, Людмила Колмакова гэгшэд соһоһо Наталья Херинаны онсо шадабария элирхэйлжэ, түрүү һуури эзэлбэ. — Иимэ конкурсууд үгэ заһадаһан мэрэгшэл, шада барья дээшлүүлхэдэ, залуушуйтые гоё һайханда дуратаггаар хумуулуулхэдэ шухала нүхээл болодог. Гэгээтэй хамта парикмахернуудай мэрэгшэл тухай мэдээс хүнзондой дунда тараалгада мундэ аша туһатай, — гэжэ «Бурятрабнот» нэгдэлтэй үйлдэрин магтаһан начальник Л. К. Чебунина хөөрөө бэлэй.

УРАГ ДЭЭРЭ: парикмахер Надежда Шикина «Алтан заһахангатай», М. СУТУРИНАЙ фото.

РЕПОРТАЖ

Хэйлин тула 11 дэх тухсай конкурсодо хабадалсаба. Яла сала сценэ, тэндэ табигдаһан һуудалууд, үгэ заһадаһан хэргэснүүд — хууришалан бэлдэгшэй. Хүгэжэй ирагуу аялга «адхаржа», зал соо һуугшедта һайндэрэй мэдэрэл түрүүлжэ. Юрын эхээрэе денгина шэнги гоо, эр хүнине сээр сэмсээр болгон хубилдаг уран, урин гартаные республикын ажалуудай хэргэлжэ хангалтын министрествын түлөөлэгшэ Л. А. Аюшеева, «Бурятрабнот» нэгдэлтэй директор А. Е. Утенова гэгшэд үнэн зүрхэнһөө амаршалжа, зоёхохы шадабариа харуулханда амжалта хүртэбэ.

Үнэйһийе, һаянһийе сагта ажалнигаа намтар хэйлһэн 30 үгэ заһадаһан будагада үйлдэ бүрин түрүүшүүл юм. Тэдэн дунда урдын жэлүүдтэй үнэгэргэдһэн конкурсуудта илаһан Саржана Кострова, Анна Сычука, Капитолина Польская ба Бусдыше бии. Мундэ нимэ хэмжээ ябуулаха

АМАРАЛТЫН ХАНА ДҮҮРЭБЭ

Байна. Эндэ велосипедээр ябаха шэнээр нэгдэлтэй маршруттар Халар-Дабанай хорхой хүртээр аянаһа хэргэдэ байла. Буряадай ажалтай аянаһа болон эхкүриин областной Советэй аянаһа болон баазнуудһаа гадна заводной, колхозной амаралтын байшанууд, профилакториунуудта олоороо амаран байха юм. Манай корр.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ БЭЛДЭНЭ

Буряадай оперо болон бэлэдэй академическ театрта америк композитор Дж. Гершвинэй «Порги й Бесс» гэжэ жүжгэмтэ жүжгэ табигдаһан бэлдэгшэ хэйлбэ. Театрай коллектив американ жүжгэмтэ элэст ажал абуулаһан сохобые түрүүшүнхэе табиһан шуу. Шэнэ жүжгэго театрай коллектив энэ жэлэй сезондо харгашагдаа дурдалха.

Театрай артистуудай хэдэн бүлэг шэнэ сезонон эхилһэн урда тээ республикыгаа, мун хүршэ областнын районуудай хүн зондо концерт харуулаар аяншалгада гаранхай. Эрхүүгэй областнын Усть-Ордын Буряадай автономно округой ажалда театр дүүдэһе үндэмүүшэ ёһоор угтан абана. РСФСР-эй арадай артист Дугаржап Дашиевай номон бүхэн нэрвемэ алыга ташалган доо үнэгэрэ. Театрай бэлэдэй үлгэр артистууд Захамниин район ошонхой. Эндэ СССР-эй арадай артистка Лариса Сажыновагай творческо үдэш мундэ Солохоор харалагдаба.

Д.Д. ЦЫБЕНОВ.

ВЕТЕРАНУУДАЙ СОВЕТ БАЙГУУЛАГДАБА

35 жэлэй саана Забайкалин фронтын бүридэлдэ милитарск Ипоной Иквантунск армине бута сохилсоһон бүлэг сэрэгшэд Улаан-Удын Октябрьск райвоенкоматта сугларба. Мундэ үдэ район доор энэ дайны 700 шахуу ветеран аянаһуна гэжэ тодорхойлогдо.

Забайкалин сэрэгтэй округой штабай дэргэдэ Забайкалин фронтдо дайлагдаһан ветерануудай совет эмхидхэхэ гэгээн шийдэһэри эндэ абтаба. Тус совет ветеранууд оролсоһон юм. Юуб гэгээд, 1915 оной аун эдэ хоёр фронт хамтаржа, Забайкалин фронт бүрдхэгдэһэн бшуу. Тус фронт

М. ДУГАРОВ,
отставкада гарһан майор.

ЭРДЭМТЭД АЙЛШАЛБА

Новосибирск хотодохи Академгородог эрдэмтэд СССР-эй Наукуудай академийн Сибирин отделениин Буряадай филиалда аялшалба. СССР-эй Наукуудай академийн Сибирин отделениин президиумтай туруулгашээр мундэ жэл һунгагдаһан нүхэр В. А. Колпачи делегация хэргэжэрилжэ.

Делегациян бүридэлдэ дээр дурсагдаһан отделениин академ эрдэмт секретарь, хам-корреспондент В. Л. Макаров, отделениин президиумтай туруулгашын орлогшо А. И. Курбатов, отделениин науна эшнэжэлгэнүүдье эмхидхэдгэ управлениин начальник, физико-математическа эрдэмтэй кандидат Ю. П. Зуйков гэгшэд оролсоно.

Эдэнэр Буряадай филиалай ажал, хүдэл мэрлэти танилсажа, коллективэй ябуулаг эрдэм шэнжэлгын хүдэлмэри наркуулаһан һаймаруулын тула өмө хэмжээнуудай абаха тухай хөөрлэдһэн байна. Кадруудые бэлдэлгын эрдэм шэнжэлгынүүдэй ашаг урын, арадай ажалын һалбаринуудта нэбтэрүүлгын асуудалуудта гол энхэрал хандуулагдаа. **Б. ЖИГМЫТОВ.**

ХОЛЫН АЯНШАЛАГШАД

△ ЛЬВОВ хотын бүлэг аяншалагшад мотоциклар республикын нислээ-Улаан-Удэ эрбэ. Тэднине нэрлэлбэ, инженер Андрей Маценко, слесарь Владимир Зубаревич, телемастер Виктор Костюк гэгшэд болон. Комсомолой Львовой горкомой даабаряар тэдэрэ Львов-Магадан гэгээн маршруттар эжаба гараха юм. Сибирин болон Алас-Дурна зүгэй комсомолой габшагай барилганууд тухай материалнуудые суглуулжа зорилго аяншалгада хабаагдаһад урдаа табина.

Н. ТЕСЛЕНКО,
Прибайкалинскыи район.

ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ АША ТУҢАДА

Мундэ үдэ дээр дурсагдаһан ажахые үргэдхэхэ талаар хүдэлмэри абуулагдаа. Нү хуалин фермин хажууда мал байлхаар залгаа байра баригдаа. Эрхэ хабар үшөө нэгэ шэнэ төлгөлд аялгалгада тушаагдаа, түхэрэн жэлэй туршдаа 100 — 120 тонно овоц ургуулагдаха юм. Иимэ

БАЙГААЛИЙН БАЯН ХЭШЭГ

Байгана ондо республиканы хубиэ тайгада хушын һамар хээсэ хээсээнхилхээ элбэгээр ургаба. Манай корреспондент хэдэ хэдэн районуудай кооператорууд, госпромхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрлөдхэ, ба галын, хэжэ, ялангаа хушан һамар суглуулгыг хар зэрэ бэлдхэтэйгээр угаһарнь һонирхожко, доро үгтэлэн харюунуудые абаба.

Захамниин районий госпромхозой директор Б. Г. Гомбоев: — Мундэ үдэдэ республикын хури тоодо мянрай районий хуриэ тайгада хушын һамар аяншалаа элбэгээр ургаба. Хушын һамар суглуулга энэ хайлы манай госпромхоз гүндэ бэлдхэтэйгээр угаһан байна. Хүн зонтой тухсай хэдэлүүдые агаһан, шатаһан аянуудтаа даабарни үгэн байгаада. Тийнхэн 250 хүн һамар суглуулгыг эхилхэйлжэ. Байгана ондо 80 тонно хушын һамар, хоёр тонно һамар гүндэ тухсай тайгада гаранхай һамар суглуулганад мэдээгээр, энэ ажаһан үгтэй, түсөөнэй дүүргэдхэн хэ.

Кабанский районий кооператоруудай директор Г. Г. Константинов: — Манай райондо хушын һамар суглуулга түлөөлөгч оронхой. Эдэ үдэргэдэ манай Сухай гэһэн газаруудта хам-

та дээрэ 80 гаран хүн һамар суглуулгада гаранхай. Районий түбөө 40 километр заида орошдог Каинк гэжэ газарта тухсай бригада вертолетоор алыгэрдэһэн байна. Мундэ тухай мори унаа ошон байна. Эндэһэе гүнагар тоно һамар суглуулгадаха. Манай шатаһан аянуудын аяншалаа тааһаар 1.5 тонно һамар тухаһаа. Тийхэдэ аянуудын хитоһоо халуу тээ байдаг Сухай гэжэ газарта тухсай бригада алыгэрдэһэн, онзондэ гэгшэ. 7.5 тонно аянаһа суглуулжа даабарнигабди. Мундөө 6.5 тонно хури һондон аянууд суглуулгада ойна. Саашада аянууд, өлкөө суглуулжаар хараагдаба.

Эдэн районий госпромхозой директор В. А. Дымчинов: — Дээдэ-Армаг, Дээдэ-Тори, Ара-Ори гэһэн газаруудта гурьа хури хуиэ үгэ, үгэ дөһөн 15 еригада гаранхай. Эдэ бригаданууд 30 тонно һамар суглуулжа түсөөнэй юм. Аянуудтаа хоробд тонно шахуу һамар мундэ зоогдод байна. Хараагдаһан түсөөн дүүргэхэ зорилготойоиди. Тийхэдэ суглуулгаһад һамара бидэнэртэ туһангүй, сээсэ магэзинуудта оруула. Юуб гэгээд республикын Министруудын Советэй гарһан тогтоолой ёһоор

индэгтэй шатар!», 15.30 — «Урадай баяншалагшад кондэри», 16.20 — «Алгоһолым», «Урадай хоорон», 16.50 — «Угэһон хотонууд», 17.05 — «Тенин эрээр», 17.35 — «Футболээр СССР-эй чемпионат», «Спартак» — «Динамо» (Минск), 16.20 — «Мундөөдэр-түб дэлхэйдэ», 19.20 — «В. Драгунинын «Мундөөдэр дээр бичи» гэжэ туузын урдаар найруулагдаһан «Клоун» гэжэ телевизионно уран байшалай фильм, (1 дэх сери), 20.30 — «Время».

Улаан-Удэ, 19.10 — «Буряадай уран 20.15 — Киножурнал», «Манай хото — гэр» гэгээн цикаһэ даһаа.

СУББОТО, 27 НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Москва, 7.55 — Дамжуулгын программа, 8.00 — «Время», 8.40 — «Будильник», 9.10 — «Советскэ Союзда алба хэблэ», 10.10 — «Эрүүрэнхэ баян» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа, 10.55 — «Угэһоний нөхтө», 11.25 — «Худогэй час», 12.25 — «Хүгэмтэ кино», 12.55 — «Дин Турбинһы» — олон сериудай уран байшалай телефильм («Хөөрдох сери»), 11.00 — «Мундөөдэр — ой модоной хүдэлмэрилэгшын үдэр», 11.10 — «Киногээр аяншалагшад клуб», 15.10 — «Необыкновенный матч» — мультфильм, 15.30 — «Улахоорондын панорама», 16.15 — «Журналист» — уран байшалай фильм («Хөөрдох сери»), 18.00 — «Коккейгээр СССР-эй чемпионат», «Крылья Советов» (М), «Динамо» (М), 20.30 — «Время», 21.05 — «Манай захил бэйшүүдээр». Он модоной хүдэлмэрилэгшэдэй сахилар концерт, 21.50 — Ой модоной хүдэлмэрилэгшын үдэртэ зориулагдаһан баримтата фильм, 22.20 — Шэнэ һонин.

УЛААН-УДЭ, 11.30 — Ленинскэ комсомолой нэрэмжтэй эдэр харгашад Приморск театрай эжаг (13.00 хүртэр), 22.55 — Шэнэ һонин.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 22 НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Москва, 7.55 — Дамжуулгын программа, 8.00 — «Время», 8.40 — Угэһоний гимнастика, 9.05 — «Онтокондо аялшаар», «Һуушын байшаһан» — мультфильм, 9.45 — Д. Шостакович, 10.10 — «Киногээр аяншалагшад клуб», 11.40 — Шэнэ һонин, 11.40 — «Галта мүнөөнэй хазаартагшад» телевизионно баримтата фильм, 1.50 — «Түрэй байтаалимай», 15.10 — «Элэй һургуули», 15.40 — «Совет гүрэн үгэһэн Хуули ба эрхүүд», «Совет өдүстэй политическэ системэ» (2 дохи дамжуулга), 16.10 — «Энэ шэдтэ дэлхэй», 17.15 — «Акробатикаар дохлай чемпионат, Польшой дамжуулга», 17.15 — «КПСС-эй XXVI съездые утуулаан», «Шатуновой бригадын үдэр дээрэй хэргүүд», АЗК-да хүдэлмэрилэгшэ коллектив тогонижотто тухай (3-дах дамжуулга), 18.15 — «Хураг бүридэй-варан».

УЛААН-УДЭ, 18.30 — Шэнэ һонин, 18.40 — Спортын һонин, Москва, 19.00 — Футбол, «Спартак» — «Зенит» (2-дох тайм), 2. «Динамо» (М) — ЦСКА (2-дох тайм), 20.30 — «Время», 21.05 — Концерт, 22.15 — Шэнэ һонин.

УЛААН-УДЭ, 18.30 — «Саян» — хүдөөгэй аяншалагшад зориулагдаһан дамжуулга, 19.00 — «Банскэ» программа, Москва, 19.25 — Пушкин Болдишодо үгэргэгшэ намаран 150 жэлэй ондо «Стационарий сморитель» — телевизионно уран байшалай фильм, 20.30 — «Время», 21.05 — Баскетболээр Европын чемпионат, Эхонэрүүд, Югославина дамжуулга, 23.00 — Шэнэ һонин.

УЛААН-УДЭ, 18.30 — «Худогэй аяншалагшад зориулагдаһан дамжуулга», 19.00 — «Время», 19.00 — «Эрдэм наукай концерт», Улаан-Удэ, 19.25 — «Хар байнаш, студент», 20.05 — Сонохолнууд, 20.15 — Агитаторууд га потенциалформаторуудта туһалама, 20.35 — Киножурнал, 20.45 — Манай аялша.

УЛААН-УДЭ, 18.30 — «Худогэй һонин» гэжэ телевизионно «Урал» (Буряадаар), 18.00 — Киножурнал, Москва, 18.15 — «Мундөөдэр — түб дэлхэйдэ», 18.30 — «Ороной тариалан дээрэ».

УЛААН-УДЭ, 18.45 — «Байгал» программа, Москва, 19.10 — «Клоун» — телевизионно уран байшалай фильм (2-дох сери), 20.30 — «Время», 21.05 — «Интервизион» фестивал, Сонодо болон эрдэм дунуудтай конкуре (Польша), 22.10 — С. Есенин, «Анна Снегина», РСФСР-эй габлаата артист В. Золотухин ушаха, 22.55 — Шэнэ һонин.

УЛААН-УДЭ, 17.30 — «Худогэй һонин» гэжэ телевизионно «Урал» (Буряадаар), 18.00 — Киножурнал, Москва, 18.15 — «Мундөөдэр — түб дэлхэйдэ», 18.30 — «Ороной тариалан дээрэ».

УЛААН-УДЭ, 18.45 — «Байгал» программа, Москва, 19.10 — «Клоун» — телевизионно уран байшалай фильм (2-дох сери), 20.30 — «Время», 21.05 — «Интервизион» фестивал, Сонодо болон эрдэм дунуудтай конкуре (Польша), 22.10 — С. Есенин, «Анна Снегина», РСФСР-эй габлаата артист В. Золотухин ушаха, 22.55 — Шэнэ һонин.

УЛААН-УДЭ, 17.30 — «Худогэй һонин» гэжэ телевизионно «Урал» (Буряадаар), 18.00 — Киножурнал, Москва, 18.15 — «Мундөөдэр — түб дэлхэйдэ», 18.30 — «Ороной тариалан дээрэ».

УЛААН-УДЭ, 18.45 — «Байгал» программа, Москва, 19.10 — «Клоун» — телевизионно уран байшалай фильм (2-дох сери), 20.30 — «Время», 21.05 — «Интервизион» фестивал, Сонодо болон эрдэм дунуудтай конкуре (Польша), 22.10 — С. Есенин, «Анна Снегина», РСФСР-эй габлаата артист В. Золотухин ушаха, 22.55 — Шэнэ һонин.

УЛААН-УДЭ, 17.30 — «Худогэй һонин» гэжэ телевизионно «Урал» (Буряадаар), 18.00 — Киножурнал, Москва, 18.15 — «Мундөөдэр — түб дэлхэйдэ», 18.30 — «Ороной тариалан дээрэ».

УЛААН-УДЭ, 18.45 — «Байгал» программа, Москва, 19.10 — «Клоун» — телевизионно уран байшалай фильм (2-дох сери), 20.30 — «Время», 21.05 — «Интервизион» фестивал, Сонодо болон эрдэм дунуудтай конкуре (Польша), 22.10 — С. Есенин, «Анна Снегина», РСФСР-эй габлаата артист В. Золотухин ушаха, 22.55 — Шэнэ һонин.

УЛААН-УДЭ, 17.30 — «Худогэй һонин» гэжэ телевизионно «Урал» (Буряадаар), 18.00 — Киножурнал, Москва, 18.15 — «Мундөөдэр — түб дэлхэйдэ», 18.30 — «Ороной тариалан дээрэ».

УЛААН-УДЭ, 18.45 — «Байгал» программа, Москва, 19.10 — «Клоун» — телевизионно уран байшалай фильм (2-дох сери), 20.30 — «Время», 21.05 — «Интервизион» фестивал, Сонодо болон эрдэм дунуудтай конкуре (Польша), 22.10 — С. Есенин, «Анна Снегина», РСФСР-эй габлаата артист В. Золотухин ушаха, 22.55 — Шэнэ һонин.

УЛААН-УДЭ, 18.45 — «Байгал» программа, Москва, 19.10 — «Клоун» — телевизионно уран байшалай фильм (2-дох сери), 20.30 — «Время», 21.05 — «Интервизион» фестивал, Сонодо болон эрдэм дунуудтай конкуре (Польша), 22.10 — С. Есенин, «Анна Снегина», РСФСР-эй габлаата артист В. Золотухин ушаха, 22.55 — Шэнэ һонин.